

धडा पाठ 10

रमाच्या घरात

वैशाली : नमस्ते मावशी, इथे एकट्याच बसून कसला विचार करता आहात?

मावशी : अरे, कोण? वैशाली का? काही नाही गं! ये ना आत ये.

वैशाली : मावशी, रमा कुठं आहे?

मावशी : आत बसून वाचतेय बघ! जा ना आत जा.

वैशाली : मावशी, मी आता आत येत नाही. या वह्या जरा रमाला द्या नं.

मावशी : अगं, तूच आत जाऊन दे नं। ती ही वाचून वाचून कंटाळते.

वैशाली : नको, मावशी. तिच्या अभ्यासात व्यत्यय नको.

रमा : ए वैशू, मी वाचून वाचून थकून जाते. तू ये नं. जरा घेळ गण्या मारू या.

मावशी : वैशू, एक मिनीट थांब. हा चहा घेऊन जा. अरे हो! पण तुला कॉफी आवडते. चहा आवडत नाही. थांब हं, मी तुझ्यासाठी कॉफी करते.

वैशाली : नको मावशी, ही आत्ताच घेऊन येतेय मी. मुद्दाम नका करू कॉफी. मला चहानं मळमळतं म्हणून मला चहा आवडत नाही. आणि खरं सांगू का? लोकांना त्रास देताना कसं तरी वाटतं. रमाचा चहा द्या. तो घेऊन जाते.

मावशी : अगं त्यात त्रास कसला? तुला दूध चालतं ना? आवडतं ना? मग तू दूधच घे.

रमा के घर में

वैशाली : नमस्ते मौसी, यहाँ अकेले बैठे-बैठे क्या सोच रही हो?

मौसी : अरे कौन! वैशाली? कुछ नहीं। आओ, अंदर आओ।

वैशाली : मौसी, रमा कहाँ है?

मौसी : अंदर बैठकर पढ़ रही है। जाओ अंदर जाओ न।

वैशाली : मौसी अब मैं अंदर नहीं आती। ये कॉपियाँ रमा को दे दीजिए।

मौसी : अरे, तुम ही अंदर जाकर दे दो न। वह भी पढ़ते-पढ़ते ऊब जाती है।

वैशाली : नहीं मौसी, उसकी पढ़ाई में बाधा नहीं (डालना) चाहिए।

रमा : अरे वैशू, मैं पढ़ते पढ़ते थक जाती हूँ। तुम आओ न। थोड़ी देर बातें करें।

मौसी : वैशू, एक मिनट रुको। ये चाय लेकर जाओ। अरे हाँ, पर तुम्हें कॉफी पसंद है। चाय पसंद नहीं है। ठहरो, मैं तुम्हारे लिए कॉफी बनाती हूँ।

वैशाली : नहीं मौसी मैं अभी-अभी पीकर आई हूँ। अकेले मेरे लिए कॉफी मत बनाइए। चाय से मेरा जी मिचलाता है। इसलिए मुझे चाय पसंद नहीं है और सच बताऊँ क्या? दूसरों को कष्ट देना मुझे अच्छा नहीं लगता। रमा के लिए चाय दीजिए। मैं ले जाती हूँ।

मौसी : अरे इसमें कष्ट कैसा? तुम दूध तो पीती हो न? दूध पसंद है न? तुम दूध ही लो।

वैशाली : हो दूध चालतं. फक्त चहानं
मळमळतं इतकंच!

रमा : ए आई, चहाबरोबर चिवडाही पाठव.
वाचता वाचता खाऊ.

माधव : वाचता वाचता की गप्पा मारता
मारता?

रमा : या, घरात पाय टाकताच रेडिओ सुरु!

माधव : आणि रेडिओ सुरु होताच तुझं
भांडण सुरु!

मावशी : आता पुरे हं। भांडण ऐकून ऐकून
कान किटतात अगदी! तू घरात शिरताच
भूकंप होतो नुसता। चल, आधी रेडिओ
बंद कर पाहू. तिला अभ्यास करू दे.

रमा : याची तर सगळी कामंच रेडिओ ऐकता
ऐकता होतात.

माधव : तूही रेडिओ ऐकता ऐकता अभ्यास
कर. पहा किती छान अभ्यास होतो तो।

रमा : माफ करा भाऊराया।

माधव : जशी तुझी मर्जी। आई, मी जातो
बाहेरच। करा पोटभर अभ्यास.

मावशी : जाता जाता एवढं पत्र पोस्टात
टाकतोस का?

माधव : जरुर। दे इकडे.

वैशाली : हाँ दूध ठीक है। सिर्फ चाय से जी
मिचलाता है।

रमा : ओ माँ, चाय के साथ थोड़ा चिवड़ा भी
भेज दो। पढ़ते-पढ़ते खाएँगे।

माधव : पढ़ते-पढ़ते या बातें करते करते?

रमा : आओ, घर में पैर रखते ही रेडिओ
शुरु!

माधव : और रेडिओ के शुरु होते ही तुम्हारा
झगड़ा शुरु!

मौसी : बस भी करो। झगड़ा सुनते-सुनते
मेरे कान पक गए हैं। तुम्हारे घर में
घुसते ही भूचाल आ जाता है। चलो
पहले रेडिओ बंद करो। उसे पढ़ने दो।

रमा : इसके तो सारे काम ही रेडिओ सुनते-
सुनते होते हैं।

माधव : तुम भी रेडिओ के चलते पढ़ा करो।
देखो कितनी अच्छी पढ़ाई होती है।

रमा : माफ करो भाई साहब।

माधव : तुम्हारी जैसी मर्जी। माँ मैं तो बाहर
चला। कर लो जी भर कर पढ़ाई।

मौसी : जाते-जाते यह पत्र पोस्ट में डालते
जाओगे क्या?

माधव : जरुर। दे दो।

शब्दार्थ

एकटी	अकेली
विचार करणे	सोचना
आत ये	अंदर आओ
कुठे आहे	कहाँ हैं?
आत बसून	अंदर बैठकर
आत येत नाही	अंदर आती नहीं
आत जाऊन	अंदर जाकर
व्यत्यय आणणे	बाधा निर्माण करना

थकणे	थक जाना
जरा वेळ	थोड़ी देर
गप्पा मारणे	गप्प मारना, बातें करना
थांब	रुको
आवडणे	पसंद आना
मळमळणे	जी मिचलाना
त्रास	तकलीफ
वाटणे	लगना
चिवडा	चिवडा
घरात पाय टाकताच	घर में आते ही
पाय	पैर
भांडण	झगड़ा
सगळी काम	सब काम
पोटभर	भरपेट
पत्र	पत्र, चिट्ठी

अभ्यास

- I नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।
- 1) वैशालीला चहा घेतल्याने काय होते?
 - 2) चहाबरोबर खायला काय आहे?
 - 3) माधव कोणाचा भाऊ आहे?
 - 4) माधव घरात येताच काय करतो?
 - 5) आई माधवला काय काम सांगते?
- II उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।
- उदाहरण: रमा वाचता वाचता चिवडा खाते.
 रमा वाचताना चिवडा खाते.
- 1) तू गप्पा मारता मारता हसतोस.
 - 2) तू शाळेत जाता जाता हे पत्र पोस्टात टाकतेस का?
 - 3) तुम्ही खाता खाता पेपर वाचताय.
 - 4) मी गाणे गाता गाता वाचतोय.
 - 5) मी टी.व्ही. वर सिनेमा बघता बघता जेवतो.
 - 6) आम्ही फुले गोळा करता करता गाणी म्हणतो.
 - 7) उमेश बोलता बोलता हसतो.
 - 8) प्रिया शाळेत जाता जाता उमाशी भांडते.
 - 9) रामराव खेळता खेळता दमतात.

- 10) आपण बागेत काम करता करता रेडिओ ऐकतो.
 11) मुले रेडिओ ऐकता ऐकता काम करतात.

III उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

उदाहरणः सुधा गप्पा मारताना झोपते.
 सुधा गप्पा मारता मारता झोपते.

- 1) मी चहा घेताना शांताची बाहुली बघते.
 2) मी बसताना प्रियाशी बोलतो.
 3) तू सामान आणताना मैत्रिणीशी बोलतेस.
 4) तू खाताना बोलतोस.
 5) आम्ही पाने गोळा करताना झाडाखाली बसतो.
 6) तुम्ही नाटक बघताना झोपता.
 7) रमेश चालताना पेरु खातो.
 8) उमा खेळताना थकते.
 9) त्या दोघी पसारा आवरताना भांडतात.
 10) ते दोघं नाचताना हसतात.
 11) आपण घरी येताना देवळात जाऊ या.

IV उदाहरण के अनुसार कोष्ठक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूप बनाकर वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरणः रेडिओ कान किटतात. (ऐक)
 रेडिओ ऐकून ऐकून कान किटतात.

- 1) दिवसभर माझे पाय दुखतात. (नाच)
 2) सारखं काम मी थकते. (कर)
 3) त्याची वाट मी कंटाळते. (बघ)
 4) कॉफी मला मळमळत. (पी)
 5) तुला पैसे माझे पैसे संपले. (दे)

V उदाहरण के अनुसार वाक्य बनाइए।

उदाहरणः सुधा चहा पिताना गप्पा मारते.
 सुधा चहा पिझन गप्पा मारते.

- 1) मी अभ्यास करताना गाणी ऐकते.
 2) तू काम करताना पेरु खातोस.
 3) आम्ही वाहेर जाताना चिंचा खातो.
 4) तो पत्र लिहिताना खाली बसतो.
 5) ती वर्गात येताना हसते.
 6) त्या दोघी बाहिणी जेवण करताना गप्पा मारतात.

VI उदाहरण के अनुसार वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरणः तिचे काम पूर्ण (हो). ती (झोप).
तिचे काम पूर्ण होताच ती झोपते.

- 1) तुला काही गोष्ट (सांग) तू (हस).
- 2) तू घरी पाऊल (टाक) उमेश तुझ्याकडे (धाव).
- 3) तुमचा अभ्यास (हो) तुम्ही इकडे येऊन सिनेमा (बघ).
- 4) मी अंथरुणावर (पड) मला झोप (लाग).
- 5) आम्ही बागेत पाऊल (टाक) एक कुत्र्याचं पिलू (पाहणे).
- 6) प्रियाचे लिहून (हो) ती गाणे (ऐक).
- 7) प्रकाश घरी (ये) अभ्यासाला सुरवात (करणे)
- 8) त्या दोघी घरात (शिर) भांडणाला सुरवात (होणे)
- 9) आपण थिएटरमधे पाऊल (टाक) सिनेमा सुरु (होणे)

VII उदाहरण के अनुसार कोष्टक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूप बनाकर वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरणः सुधाला चहानं (मळमळ). सुधाला चहानं मळमळतं.

- 1) तुला हिंदी (समज-)
- 2) मला दुपारी घरी (करम-)
- 3) मला इथे नाही. (करम-)
- 4) मला फार (उकड-)

VIII उदाहरण के अनुसार निषेध वाचक निषेधात्मक वाक्यों को सकारात्मक बनाइए।

उदाहरणः मला चहा आवडत नाही.

मला चहा आवडतो.

- 1) तुला दूध आवडत नाही.
- 2) तुला ही साडी चालत नाही.
- 3) मला ते बरोबर वाटत नाही.
- 4) तुम्हाला वाचताना खाणं लागत नाही.
- 5) उमेशला बटाटेवडा आवडत नाही.

IX उदाहरण के अनुसार कोष्टक में दिए गए क्रिया शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

उदाहरणः उमेश शाळेतून वाचतो. (ये)

उमेश शाळेतून येऊन वाचतो.

- 1) तू आंबा काम करतोस. (खा)
- 2) तू पुस्तक पेऊ खातोस. (वाच)
- 3) तुम्ही एकटेच विचार करता. (वस)

- 4) आम्ही आत चहा पितो. (ये)
- 5) मी अभ्यास थकते. (कर)
- 6) मी वाचता वाचता जाते. (झोप)
- 7) आम्ही बागेत फुले आणतो. (जा)
- 8) रामू दुकानात लक्ष देतो. (ये)
- 9) त्या दोघी बहिणी चहा घरी येतात. (पी)
- 10) बाबा स्वयंपाकघरातून चहा वैशालीला देतात. (आण)
- 11) आपण घरात गप्पा मारूया. (बस)

X कोष्टक में दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वार्तालाप पूरा कीजिए।

प्रिया, तू माझ्याबरोबर ? (येणे)
 चल बागेत गप्पा मारूया. (जाणे)
 कॉफी ? (करणे)
 पण थांब. आपण
 बागेत गप्पा (मारणे) गाणीही ऐकू.
 चल ही कॅसेट बागेत (घेणे) जाऊ या.
 हा घे चिवडा. गाणी (ऐकणे) खाऊया.

XI नीचे दिए गए शब्दों के उपयुक्त रूप बनाकर संवाद पूरा कीजिए।

(ये, पी, फिर, जा, आण, खेळ, डोल, पहा)
 उषा: रमा, बाहेर का?
 रमा: थांब. मी चहा
 उषा: एक पिशवीही
 रमा: कशासाठी?
 उषा: बागेत येऊ या. मंडईतून भाजीही
 रमा: मला रोज मंडईत कंटाळा येतो.
 उषा: बरं बाई, फक्त बागेत
 रमा: हं. बागेत मुलं आणि फुलं पाहू या.

XII 'ऐक' क्रिया के उपयुक्त रूपों का प्रयोग कर वाक्य पूरे कीजिए।

- 1) मी हे गाण येते.
- 2) मी हे गाण काम करते.
- 3) मी हे गाण काम करते.
- 4) हे गाण मी कंटाळते.
- 5) हे गाण मी खूश होते.

XIII उदाहरण के अनुसार नीचे दिए गए वाक्यों को जोड़िए।

उदाहरणः मी बसते. मी अभ्यास करते.
मी बसून अभ्यास करते.

1)	मी उठते.	मी चहा करते.
2)	मी गाण गाते.	मी येते.
3)	मी वह्या देतो.	मी जातो.
4)	तो पत्र टाकतो.	तो परत येतो.
5)	आजी गोष्ट सांगते.	आजी देवाची पूजा करते.

पढ़िए और समझिए

सावळा गोंधळ

आमच्या घरांत चारच माणसं आहेत. हे म्हणजेच माझे पती. मी म्हणजे गृहिणी, गृहदेवता! आणि आमची दोन मुलं - दोन रत्नं। आम्ही दोन आणि आमची दोन असा सुखी संसार! पण घरात एकच गोंधळ असतो.

ती तिघंच आहेत पण तिघांच्या तीन तऱ्हा. ह्यांना सकाळी गरम चहा लागतो. त्यांना चहाच आवडतो. कॉफी आवडत नाही. रमाला-आमच्या लेकीला कॉफीच लागते. तिला चहा आवडत नाही. माधवला - आमच्या लेकाला थंडगार दूधच हवं. त्याला चहा किंवा कॉफी काहीच आवडत नाही. त्याला फक्त दूध आवडत. मला मात्र काहीही चालतं.

कामाच्या बाबतीत तोच गोंधळ! हे उटून चहा घेतात. चहा घेताना पेपर वाचतात. तो ही मनातल्या मनात नाही. चांगला जोरजोरात वाचतात. त्याच वेळी माधव रेडिओ लावतो.

रेडिओ ठणाणत असतो. आंघोळ करताना, दाढी करताना, कपडे घालताना, अगदी दूध पितानासुद्धा माधव जोरजोरात गात असतो. त्याला वाटतं आपण मुकेशच आहोत. रमाची निराळीच तऱ्हा. तिचं कॉलेज सकाळचं असतं. ती घाईगर्दीत असते. घाईघाईनं आवरताना हे सांड; ते लवंड असं चालू असतं. तीआपलं आवरताना खरं तर पसाराच जास्त करते. तो मी नंतर आवरते.

घाईघाईनं आवरुन सगळे नऊ वाजता घर सोडतात. मी सुखाचा निश्वास सोडून पुनः कामाला लागते. काम असतंच, पण शांतता तरी असते!

शब्दार्थ

रत्न	रत्न
तीन तऱ्हा	तीन प्रकार
आवड	पसंद
लेक	बेटा, बेटी
काहीही	कुछ भी
कामाच्या बाबत	काम के बारे में
मनातल्या मनात	मन ही मन में

निराळी तऱ्हा	अलग तरीका
आवरणे	समेटना
पसारा करणे	पसारा करना
घर सोडणे	घर से निकलना
सुखाचा निश्वास	चैन की सॉस
तऱ्हा	प्रकार, रीति

अभ्यास

- I नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।
- 1) आमचा संसार कसा आहे?
 - 2) रमाला काय आवडते, काय आवडत नाही?
 - 3) रमाचे पती चहा घेता घेता काय करतात?
 - 4) रेडिओ मोठ्या आवाजात ओरडत असतो या अर्थी कोणता शब्द वापरला आहे?
 - 5) माधव केव्हा केव्हा जोरजोरात गात असतो?
 - 6) रमा आवरताना काय करते?
- II तू घरात शिरताच भूकंप होतो नुसता।
 भूकंप के सामान्य अर्थ का प्रयोग होगा - जपानमध्ये नेहमी भूकंप होतात.
 इसी तरह 'भूकंप' शब्द का दोनों अर्थों में प्रयोग कर वाक्य बनाइए।
- III एक ही शब्द के दोहराने से जो शब्द-युग्म बनते हैं उन से अर्थ की गहनता या तीव्रता प्रकट होती है।
 उदाहरण: गरमागरम, घाईघाईने, जोरजोरात, हळूहळू, इत्यादि
 इसी तरह के कुछ और शब्द लिखिए।
- IV नीचे दिए गए शब्द-युग्म पढ़िए। इन में एक ही अर्थ के दो शब्द साथ-साथ आए हैं।
 इनके साथ में आने से अर्थ की गहनता या तीव्रता प्रकट होती है।
 उदाहरण: थांडगार
 नीचे कुछ शब्द दिए हैं, उनके साथ कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से उपयुक्त शब्द चुनकर जोड़ियाँ बनाइए।
घाई	साधा
भर	काळा
दंगा	लाल
सांड	
- (मरती, गर्दी, लवंड, भडक, भोळा, गच्च, सावळा)

V कुछ विशेषण शब्द 'ता' प्रत्यय जोड़ने से संज्ञा शब्द बन जाते हैं। नीचे दिए गए शब्दों में 'ता' जोड़कर उन्हें संज्ञा बनाइए और वाक्य में प्रयोग कीजिए।

उदाहरणः	शांत	-	शांतता
	उदार	-	
	वीर	-	
	भावुक	-	
	धार्मिक	-	

VI हिंदी में अनुवाद कीजिए

महाराष्ट्राचे वर्णन करतांना सुप्रसिद्ध कवी गोविंदाग्रज त्याला "कणखर देशा" "दगडांच्या देशा" असे म्हणतात. महाराष्ट्रात सह्याद्रीचे विशाल कडे आहेत. तसेच सातपुडा पर्वत पण आहे. महाराष्ट्रातील लोकांचेया शौर्य आणि साहसी वृत्ती याचे हे पर्वत प्रतीक आहेत. मात्र, याबरोबरच मराठी मन कोमलही आहे. सुप्रसिद्ध संतकवी ज्ञानेश्वर, तुकाराम, नामदेव हे महाराष्ट्राचेच. वारकरी पंथाचा प्रचार करून आज ते अमर आहेत. दीनदुबल्यांच्या पायाखाली आपले हृदय अंथरावे असं सांगून ते आजही सामाजिक एकत्रेचा संदेश देतात.

VII मराठी में अनुवाद कीजिए

बंडू, मुझे तुम्हारा शाम के वक्त पढ़ना अच्छा नहीं लगता। तुम जरा बाहर हो आओ। रात को खाकर तुम पढ़ सकते हो। तुम खाते ही सो जाते हो। तुम रात को क्यों नहीं पढ़ते? बच्चों को सायंकाल जरूर खेलना चाहिए। प्रातःकाल पढ़ना चाहिए। पढ़ते-पढ़ते तुम थक जाते हो। स्कूल से लौटते ही पढ़ने बैठ जाना ठीक नहीं। यह समय टहलने या खेलने का होता है। सायंकाल खेलने की जगह बच्चों को पढ़ते देख मुझे गुस्सा आता है। मुझे यह अच्छा नहीं लगता।

VIII 'मेरी दिनचर्या' इसपर एक छोटा अनुच्छेद मराठी में लिखिए।

टिप्पणियाँ

I नीचे दिए हुए वाक्यों में क्रिया के रेखांकित प्रयोगों पर ध्यान दीजिए।

1) तो <u>बसून</u> म्हणाला.	वह <u>बैठकर</u> बोला।
2) तो <u>खाऊन</u> पिझन झोपला.	वह <u>खाकर-पीकर</u> सो गया।

जब कर्ता के लिए दो या अधिक क्रियाओं का प्रयोग होता है, यानि की एक क्रिया खत्म कर दूसरी क्रिया का आरंभ सूचित होता है तब पहली क्रिया में '-ऊन' (कर या करके) प्रत्यय लगता है।

II नीचे दिए गए वाक्यों में क्रिया रूप के रेखांकित प्रयोगों पर ध्यान दीजिए।

- 1) ती वाचून वाचून थकून जाते. वह पढ़ते पढ़ते थक जाती है।
- 2) मी खाऊन खाऊन लड़ु होते. मैं खाते खाते मोटी हो जाती हूँ।

जब कर्ता द्वारा की गई कोई क्रिया अनेक बार या लंबे समयतक की जाती है तब उसे दिखाने के लिए क्रिया के मूल रूप में '-ऊन' लगाकर उस का प्रयोग दो बार किया जाता है।

III नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित क्रिया रूपों प्रयोगों को देखिए।

- 1) वाचता वाचता खाऊ. पढ़ते पढ़ते खाएंगे।
- 2) याची सगळी कामंच रेडिओ ऐकता ऐकता होतात. उस के सब काम रेडिओ सुनते-सुनते होते हैं।
- 3) तू ही रेडिओ ऐकता ऐकता तुम भी रेडिओ सुनते सुनते पढ़ाई करो। अभ्यास कर.
- 4) जाता-जाता एवढं पत्र पोस्टात जाते जाते इतना खत पोस्ट ऑफिस में टाक। जाते जाते इतना खत पोस्ट ऑफिस में डालो।

'पढ़ते पढ़ते', 'बैठते बैठते', 'सुनते सुनते', 'जाते जाते' जैसे 'एककालिक क्रियाओं का होना सूचित करने के लिए मराठी में वाक्य के पहली क्रिया के मूलरूप में '-ता' लगाकर उस की द्विरुक्ति करते हैं।

IV नीचे दिए गए वाक्यों पर ध्यान दीजिए।

तुला कॉफी आवडते।

तुला चहा आवडत नाही।

तुला दूध आवडतं का?

मराठी में कुछ क्रियाएँ ऐसी हैं जिन में वास्तविक कर्ता कर्म के रूप में प्रयुक्त होता है और कर्म ही कर्ता के समान प्रतीत होता है। इस प्रकार के कुछ क्रियारूपों के प्रयोग नीचे दिए गए हैं।

'आवडणे'	'भाना', 'पसंद आना'	मला चहा आवडतो.	मुझे चाय पसंद है।
'येणे'	'आना'	मला नाच येतो.	मुझे नाच आता है।
'कळणे'	'मालूम होना'/'समझना'	मला गाणं कळतं.	मुझे गाना मालूम है।
'समजणे'	'समझना'	मला धडा समजतो.	मुझे पाठ समझता है।
'आठवणे'	'याद आना'	मला ते दिवस आठवतात.	मुझे वो दिन याद आते हैं।
'वाटणे'	'लगना'	मला भीती वाटली.	मुझे डर लगा।
'भेटणे'	'मिलना'	मला ती भेटली.	वो मुझ से मिली।

- IV मराठी में कुछ ऐसी क्रियाएँ भी हैं जिन में कर्म का प्रयोग नहीं होता है, क्योंकि उन में कर्म क्रिया के अर्थ में हि अंतर्भूत रहता है, जैसे की -
 चहानं मला मळमळतं. चाय से मेरा(जी) मिचलाता है।
 तिथे मला करमतं. वहाँ मेरा(जी) लगता है।
 मला जाणवतं. मुझे (ऐसा) लगता है।